

26 באוקטובר 2023

לכבוד

מר בצלאל סמוטריץ, שר האוצר ומ"מ יו"ר
ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה
חברי ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה
ח"כ משה גפני, יו"ר ועדת הכספים, הכנסת
באמצעות המייל

שלום רב,

הנדון: הגנה על עובדים ושימור תעסוקה בעת מלחמה

סימוכין: פנייתנו מיום 17.10.23

1. אנו שבים ופונים אליכם בהמשך למכתבנו שבסימוכין בשם עשרות ארגונים חברתיים (הפירוט המלא למטה) בבקשה לפעולתכם הדחופה על מנת להגן על ציבור העובדים הנפגעים בתקופת המלחמה הנוכחית, באמצעות הקלות בדרישות לדמי אבטלה וסיוע למעסיקים לשימור עובדים.
2. פעולה זו נדרשת נוכח הנזק הכבד שנגרם לעובדים ולמעסיקים, אשר אינם יכולים להפעיל את מקומות העבודה כרגיל מסיבות מגוונות או שהכנסותיהם ירדו באופן ניכר על רקע המצב הנוכחי. מדובר בארגונים עסקיים וחברתיים שנאלצו לסגור את דלתותיהם או לצמצם באופן ניכר היקף פעילותם בכל ענפי המשק, כולל פעילות בילוי ופנאי, חינוך, תעסוקה, בריאות הציבור, שירותים, מסחר, תעשייה ועוד. עסקים ועמותות אלו נמצאים תחת לחץ כבד לפטר או להוציא לחל"ת את עובדיהם, תוך סיכון משמעותי לפרנסתם ולרווחתם וחשש כבד שלא ישרדו להציע את שירותיהם החיוני, בעת סיום המלחמה.
3. עפ"י המתווה לפיצוי עסקים שהוצג בימים האחרונים על ידי משרד האוצר, המעסיקים יוכלו לקבל את המענק עבור הוצאות שכר גם אם פיטרו עובדים או הוציאו אותם לחל"ת. התוצאה היא שמעסיקים רבים יוציאו עובדים לחל"ת באותו היקף שבו היו עושים זאת גם ללא המענק. אנו סבורים כי יש מקום לשקול חיזוק משמעותי של התמריצים לשימור עובדים בחבילת הסיוע. אולם גם אם יינתנו תמריצים כאלו, עדיין יהיו מעסיקים שלא יוכלו להמשיך להעסיק עובדים עקב הפגיעה הכלכלית, ועובדיהם "יפלו בין הכסאות". על כן, יש חשיבות רבה לנקיטת צעדים משלימים כמפורט להלן.
4. אנו מציעים לפעול בשני מסלולים: (א) השלמת שכר למי שהמעסיקים נאלצו לצמצם את היקף העסקתם; ו-(ב) דמי אבטלה מלאים או פיצויים חליפיים לעובדים שכבר פוטרו או הוצאו לחל"ת.
5. לשם שימור משרותיהם של עובדים הנמצאים בסיכון לפיטורין, עקב הפגיעה בהיקף הפעילות של מעסיקיהם - אנו ממליצים על מתן סיוע למעסיקים המעוניינים לשמר את משרות עובדיהם באופן חלקי, במקום לפטרם או להוציאם לחל"ת. כדי להבטיח שהכנסתם של עובדים אלו לא תיפגע, במקביל לשימור יחסי עובד/מעביד, אנו ממליצים כי המדינה תשפה את המעסיקים בשיעור של 70% מההפרש בין עלות שכרם הקודם של העובדים לבין עלות שכרם המופחת. העובדים יקבלו שכר מלא עבור השעות בהן יעבדו בפועל, ולפחות 70% מהשכר עבור השעות שהופחתו להם (האחוז הספציפי ייקבע בהסכמה בין המעסיקים, ארגוני העובדים, והמדינה).
6. לשם הגנה על עובדים המוצאים לחל"ת או מפוטרים, אנו מציעים להקל על התנאים לקבלת דמי אבטלה ולנקוט צעדים נוספים, באופן הבא:

- 6.1. לאפשר מתן דמי אבטלה לעובדים המוצאים **לחל"ת לתקופה הקצרה מ-30 יום, ולהשעות את הדרישה לנצל את מלוא ימי חופשתם**. מהלך זה יצמצם את הפגיעה בעובדים המוצאים לחל"ת לזמן קצר יחסית.
- 6.2. **להשעות את הדרישות לתקופת אכשרה** ולאפשר לעובדים שעבדו גם תקופה קצרה לקבל דמי אבטלה. כיום, עובדים נדרשים לעבוד לפחות 12 חודשים מתוך 18 החודשים שקדמו לפיטוריהם/הוצאתם לחל"ת בכדי להיות זכאים לדמי אבטלה. השעיית דרישה זו תסייע הן לעובדים צעירים, והן לאלו אשר מצאו תעסוקה לאחרונה לאחר תקופת אבטלה ממושכת.
- 6.3. **להשעות את המגבלה על תקופת הזכאות לדמי אבטלה, עבור עובדים שקיבלו דמי אבטלה בשנה האחרונה**. כיום, עובדים שכבר ניצלו את זכאותם לדמי אבטלה במהלך 12 החודשים האחרונים, אינם זכאים לדמי אבטלה לאחר פיטוריהם/הוצאתם לחל"ת. גם צעד זה יגן על עובדים שסבלו בעבר מהעסקה בלתי סדירה ועל כן מיצו את זכאותם לדמי אבטלה.
- 6.4. **לאפשר ל"מובטלים חוזרים" מתחת לגיל 40 לקבל דמי אבטלה מלאים**. כיום, עובדים מתחת לגיל 40 שקיבלו דמי אבטלה בארבע השנים האחרונות מסווגים כ"מובטלים חוזרים", ומקבלים רק 85% מדמי האבטלה שהיו זכאים להם, וגם מוגבלים למספר נמוך יותר של ימי אבטלה. צעד זה רלבנטי במיוחד לצעירים שהיו בחל"ת בתקופת הקורונה, ועכשיו שוב הוצאו לחל"ת עקב המלחמה.
- 6.5. **לתת מענק הסתגלות לעובדים מעל גיל 67, שהוצאו לחל"ת או פוטרו**. כיום, קבוצה זו אינה זכאית כלל לדמי אבטלה, ורבים מהם מתקיימים רק בזכות הכנסתם מעבודה המשלימה את קצבת הזקנה הנמוכה שהם מקבלים. בתקופת הקורונה, הם קיבלו מענק של עד 4,000 ש"ח (בהתאם להכנסתם מפנסיה) במקום דמי אבטלה, שהיה חיוני להשרדותם הכלכלית של עשרות אלפי אזרחי ותיקים.
- 6.6. **להעניק דמי אבטלה לעובדים שעתיים שהיקף עבודתם הופחת בעקבות המלחמה**. כיום, עובדים שעתיים זכאים לדמי אבטלה רק אם המעסיק פיטר אותם או הוציא אותם לחל"ת. אולם במקרים רבים, המעסיק פשוט בוחר לצמצם את היקף המשמרות או השעות הנדרשות מהעובד השעתי. בכך הוא משמר גמישות מירבית מבחינתו, אך נגרמת פגיעה משמעותית בהכנסת העובדים. כדי לתת מענה לבעיה זו, אנו מציעים כי עובדים שעתיים יוכלו לקבל דמי אבטלה על ההפרש בין הכנסתם החודשית הממוצעת בששת החודשים שקדמו ל-7 אוקטובר, לבין הכנסתם אחרי ה-7 לאוקטובר.
7. אנו מציעים להחיל הקלות וצעדים אלו על עובדים שפוטרו או הוצאו לחל"ת מאז פרוץ המלחמה, קרי מאז 7 אוקטובר 2023. כמו כן, אנו חושבים כי נכון לפתח תמריצים אשר יעודדו עובדים שהוצאו לחל"ת או שהקף משרתם הופחת, לחפש ולמצוא עבודה חלופית או נוספת.
8. נודה לפעולותיכם ולתשובתכם בהקדם האפשרי.

בתודה מראש,

יקותיאל משי
מנהל קידום מדיניות – עמותת 121

טלי ניר
מנכ"לית עמותת 121

העתקים:

מר יוסי שלי, מנכ"ל משרד ראש הממשלה
מר יוסי פוקס, מזכיר הממשלה
מר שלומי הייזלר, מנכ"ל משרד האוצר

מר אמנון מרחב, מנכ"ל משרד הכלכלה
מר ישראל אוזן, מנכ"ל משרד העבודה
גב' ירונה שלום, מ"מ מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי
מר ישראל מלאכי, משנה למנכ"ל משרד האוצר
מר יוגב גרדוס, ראש אגף תקציבים, משרד האוצר
בר כפיר בטט, סגן הממונה על התקציבים, משרד האוצר
גב' נועה היימן, סגנית הממונה על התקציבים, משרד האוצר
גב' נועה שוקרון, רכזת תעסוקה, אגף תקציבים, משרד האוצר
עו"ד אסי מסינג, היועץ המשפטי, משרד האוצר
מר אוריאל כזום, סמנכ"ל קצבאות, ביטוח לאומי
חברי ועדת העבודה והרווחה בכנסת
חברי ועדת הכספים בכנסת

שותפים לפניה

